

Monitoring reforme pravosuđa

Stavovi građana o pravosudnom sistemu u Crnoj Gori

Mart 2016

Telefonsko istraživanje

Projekat “Monitoring reforme pravosuđa” sprovode Akcija za ljudska prava (HRA) i Centar za monitoring i istraživanje (CeMI). Projekat finansiraju EU putem Delegacije EU u Crnoj Gori i Ambasada Kraljevine Holandije.

Ovaj dokument je nastao uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj dokumenta je odgovornost autora i ni pod kojim okolnostima ne može biti shvaćen kao stav Evropske unije.

METODOLOGIJA

Realizacija:	Istraživanje sprovedeno u periodu od 1. do 15. marta 2016.
Uzorački okvir:	Populacija Crne Gore 18+, Procjena populacije na osnovu popisa stanovništva 2011 i podaci statistike o rađanju i umiranju u periodu 2011-2014. godine.
Veličina uzorka:	1018 ispitanika
Tip uzorka:	Troetačni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
	Stratifikacija: Tip naselja (selo/grad), pol i starost
	Jedinica prve etape: Teritorija (opština podijeljena prema tipu naselja) veličina proporcijalna broju stanovnika
	Jedinica druge etape: Domaćinstva (izabrana slučajnim biranjem telefonskog broja)
	Jedinica treće etape: Ispitanici u okviru domaćinstva (prvi rođendan, kombinovan sa kvotama po polu i starosnim grupama)
Tip istraživanja:	Jednokratno, CATI (telefonska anketa), upitnik prosječne dužine 15 minuta
Mesta istraživanja:	Sve opštine Crne Gore, alokacija po opštinama proporcionalna broju stanovnika.
Poststratifikacija:	Po polu, godinama, tipu naselja
Greška:	$\pm 3.07\%$ za pojave sa incidencom od 50%, nivo povjerenja 95% (<i>marginalna greška</i>)

O projektu i istraživanju

- Cilj projekta „Monitoring reforme pravosuđa“ je da poveća učešće civilnog društva u podršci procesu reforme pravosuđa, konkretno u primjeni Strategije reforme pravosuđa 2014-2018 i Akcionog plana za reformu pravosuđa 2014-2016, doprinoseći tako napretku Crne Gore u procesu približavanja EU koji se odnosi na poglavlja 23 i 24.
- NVO Centar za monitoring i istraživanje (CeMI) i NVO Akcija za ljudska prava (Human Rights Action - HRA), koja je nosilac projekta, sprovodiće ovaj projekat do kraja septembra ove godine.
- Projekat se realizuje uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori kroz program pretpristupne pomoći IPA 2013 i Ambasade Kraljevine Holandije kroz „MATRA“ program.
- Istraživanje javnog mnjenja sprovedeno je kao aktivnost u okviru projekta u toku marta 2016. godine na uzorku od 1018 ispitanika – punoljetnih građana Crne Gore.

Ključni nalazi

Povjerenje u institucije

- U martu 2016. godine povjerenje u pravosudni sistem Crne Gore imalo je 52,6 % građana starijih od 18 godina. Da nema povjerenje u pravosudni sistem Crne Gore izjavilo je 40,5%, dok 6,9% nije imalo stav po ovom pitanju. Primjećuje se porast udjela ispitanika koji imaju povjerenja u odnosu na 2013 (kada je povjerenje imalo 38.0%), i 2014. godinu (47,8%).
- Građani su najčešće bili u kontaktu sa notarima (kontakt imalo 25,2%), sudovima (20.7%) i advokatima (19,1%). Najmanje direktnog kontakta imali su sa medijatorima (4,8%) i Ombudsmanom (3,4%).
- Najveće povjerenje među pravosudnim institucijama uživaju notari (44,8% ispitanika je imalo uglavnom do u potpunosti povjerenje u notare), s kojima su građani i bili najčešće u kontaktu. Najmanje ispitanika je iskazalo povjerenje u medijatore, s kojima su i najmanje kontaktirali. Svega 27.8% je imalo uglavnom do u potpunosti povjerenje u ovu instituciju, dok je 17% izjavilo da ne može ocijeniti stepen povjerenja u medijatore, jer nema dovoljno informacija.

Ključni nalazi

Sudstvo

- Većina ispitanika (57,4%) smatra da sudije ne odlučuju nezavisno, 30,4% smatra da su nezavisni, a 12,2% nema stav po ovom pitanju. Od onih koji smatraju da se na sudije ostvaruje uticaj, najviše je izjavilo da na odluke sudija utiču vlast (58,4%), uticajni pojedinci (41,9%) i političke partije (34,7%).
- Velika većina građana (78,8%) smatra da sudski procesi traju suviše dugo i da sudovi nijesu dovoljno efikasni.
- Gotovo polovina ispitanika (46.6%) smatra da se sudije ne biraju i ne napreduju prema stručnosti (41,7% smatra drugačije, a 11,7% ne zna). Oni koji imaju taj stav, kao osnovne razloge navode u najvećem procentu političke veze i rođачko-prijateljske veze.

Ključni nalazi

Tužilaštvo

- 46% ispitanika smatra da je državno tužilaštvo nezavisno u odlučivanju koga će krivično goniti dok 40% smatra da nije nezavisno, a 14% nema stav. Od onih koji smatraju da tužilaštvo nije nezavisno, najviše njih (75,3%) smatra da na odluke tužilaštva utiče izvršna vlast.
- Polovina ispitanika smatra da tužioci još uvijek nedovoljno istupaju u javnosti i da nedovoljno obrazlažu svoje odluke (50,3%);
- Značajna većina ispitanika (68%) smatra da je tužilaštvo sporo, da mu treba previše vremena da pokrene postupak.
- Podeljeni su stavovi o tome da li se tužioci biraju i napreduju na osnovu stručnosti : 42% ispitanika smatra da se tužioci ne biraju i ne napreduju na osnovu stručnosti, dok 41% ispitanika smatra suprotno, a 17% ispitanika nema stav o tome.

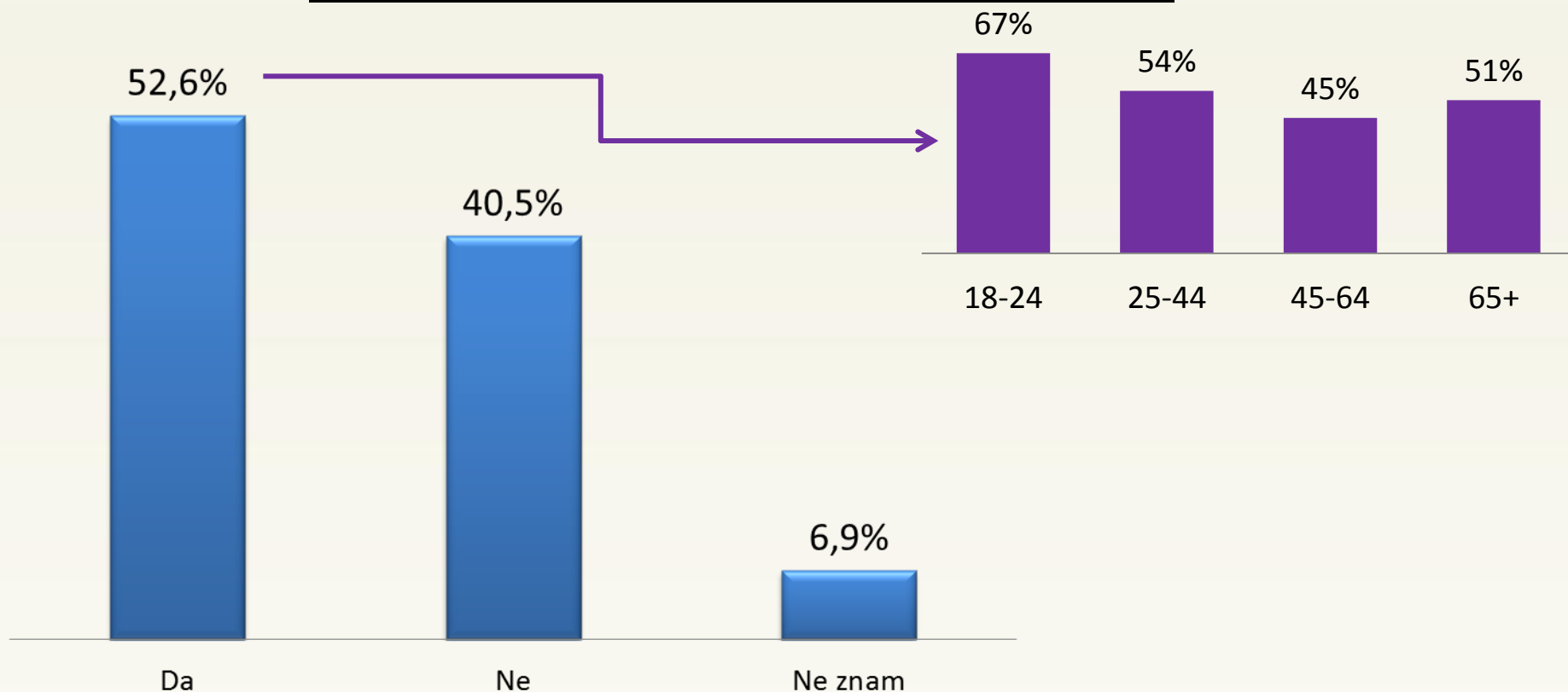
Ključni nalazi

Informisanost o radu pravosudnih institucija

- O radu sudstva i tužilaštva, građani se informišu putem medija (televizijskih kanala, štampanih izdanja dnevnih novina, informativnih portala i radija). Tek svaki osmi građanin se o radu sudstva i tužilaštva informiše putem internet stranica sudova i tužilaštava.
- Većina građana ne zna da postoji Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (53% smatra da ne postoji ili nije sigurno da postoji). Od 2014. godine nije došlo do pomaka u informisanosti građana o tome. Stoga i ne čudi podatak da većina građana ističe da nije dovoljno upoznata sa svojim pravima koje ima po ovom zakonu, i to čak 78,7% ispitanih.

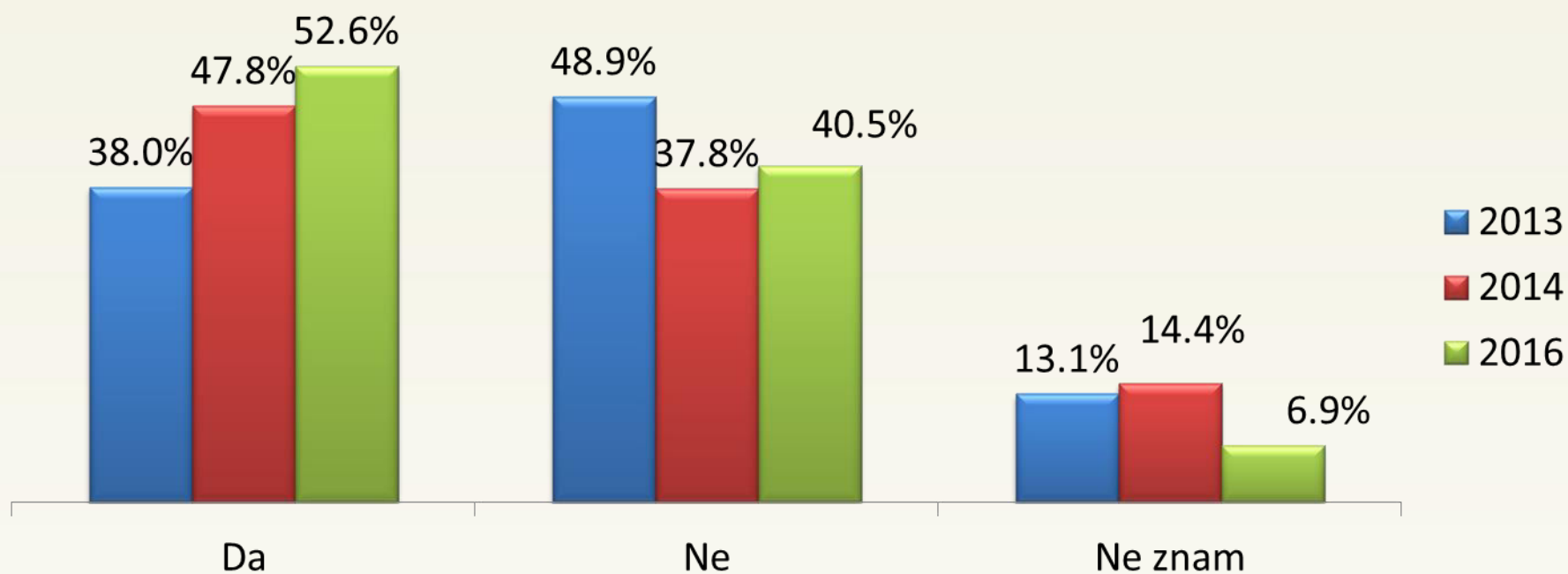
REZULTATI

Imate li povjerenje u pravosudni sistem Crne Gore?

REZULTATI

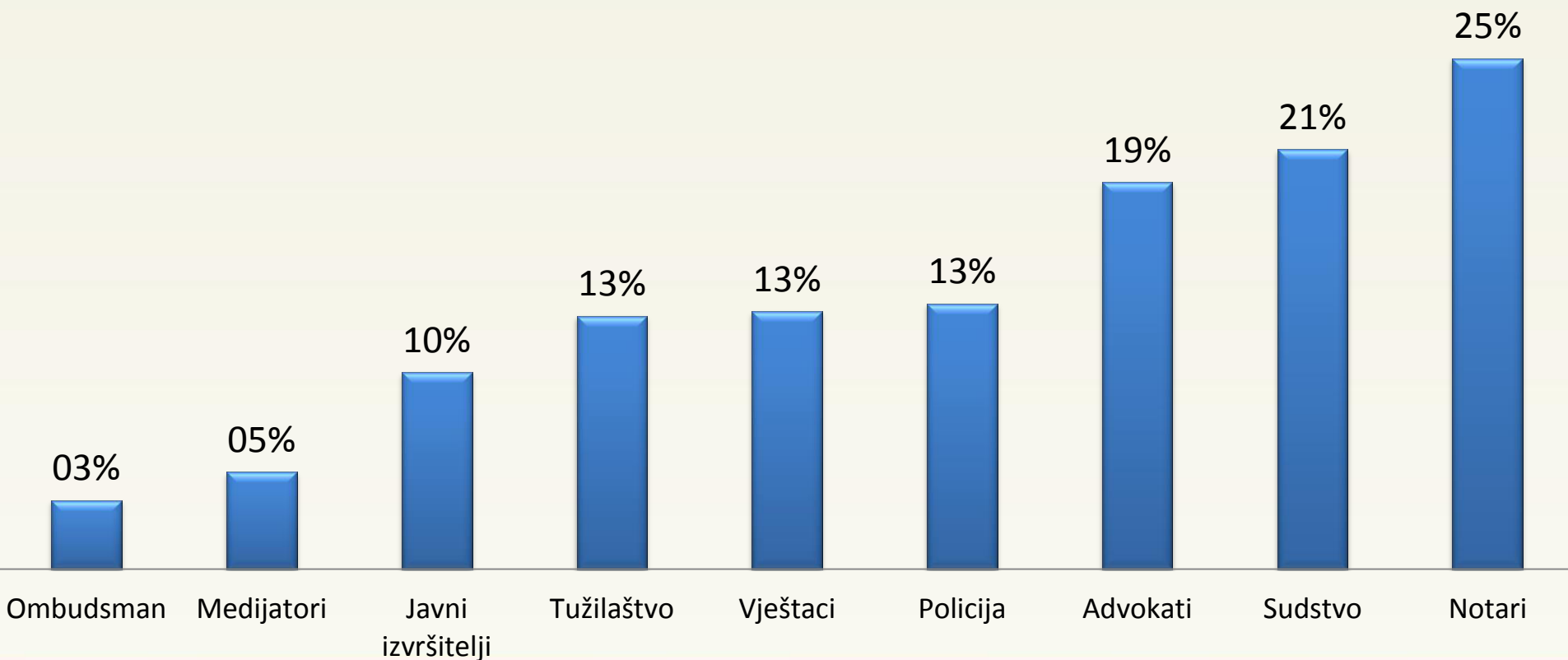
Imate li povjerenje u pravosudni sistem Crne Gore?

KONTAKT U POSLEDNJE DVIJE GODINE SA INSTITUCIJAMA

REZULTATI

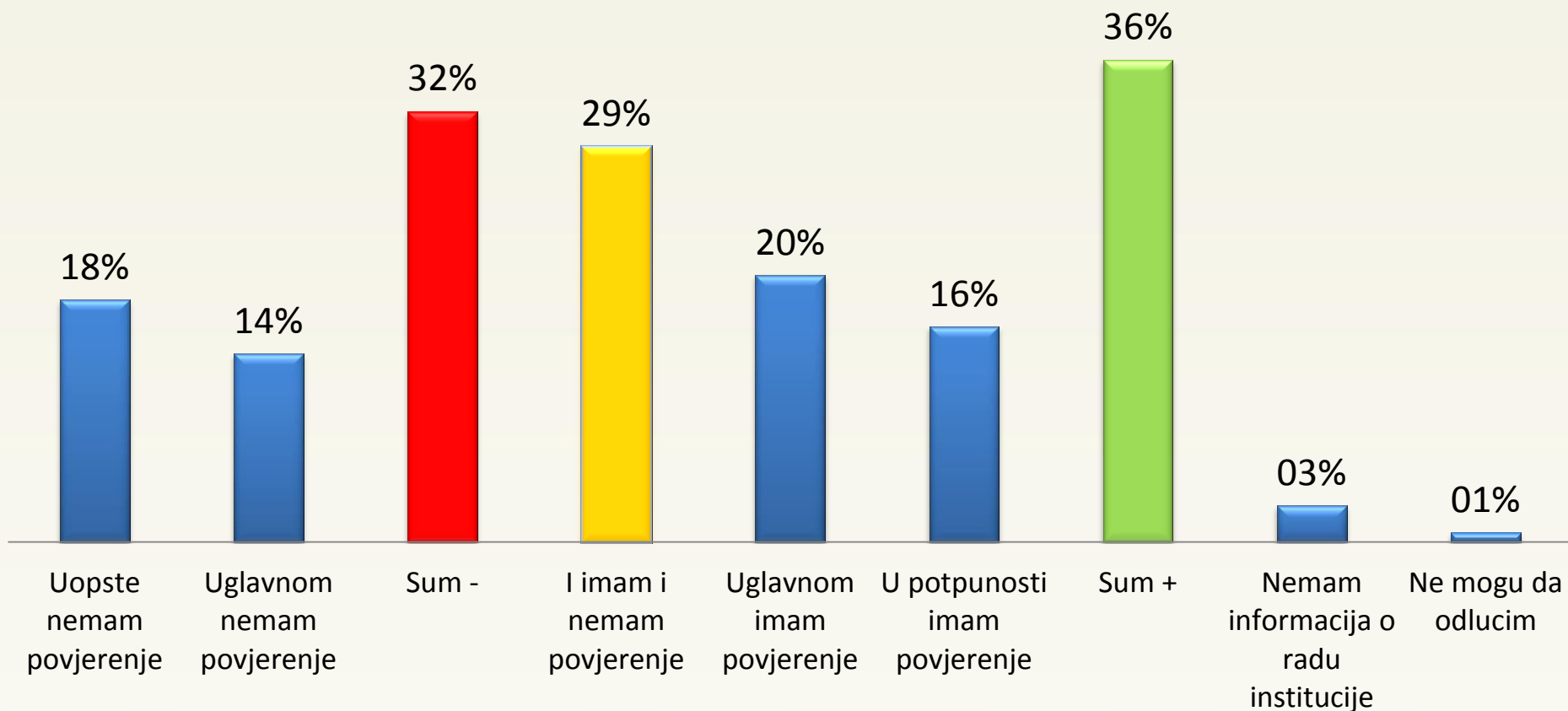
Kontakt sa institucijama u poslednje dvije godine:

STEPEN POVJERENJA U RAD INSTITUCIJA

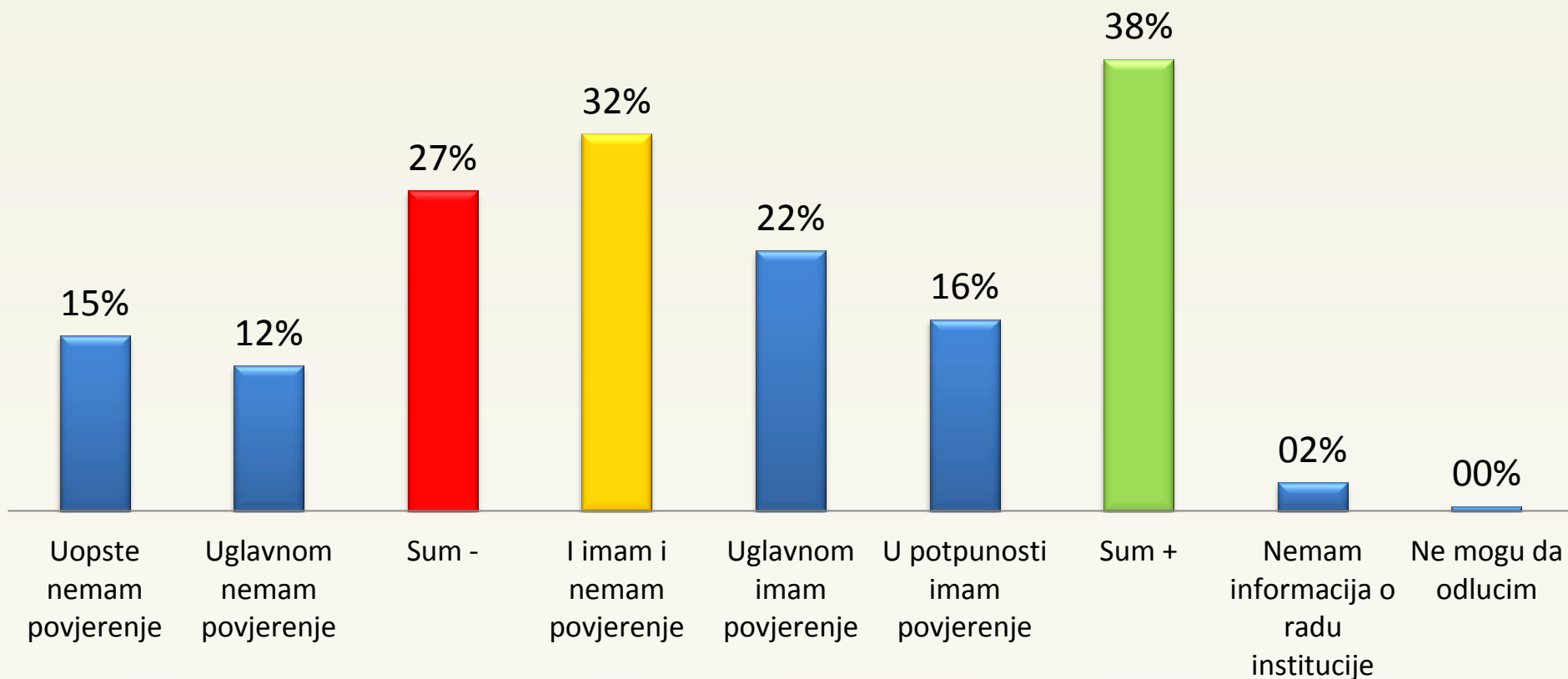
REZULTATI

Sudstvo

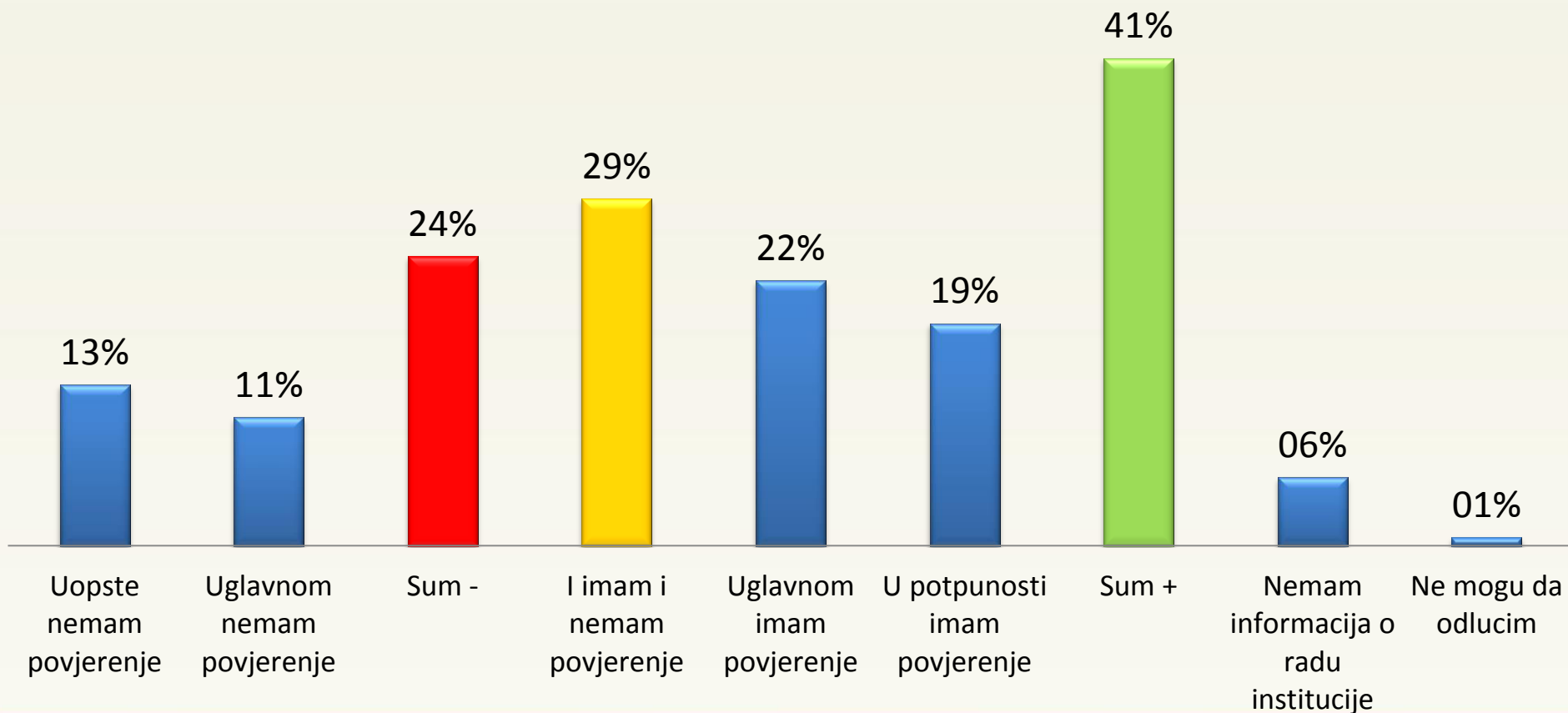
REZULTATI

Tužilaštvo

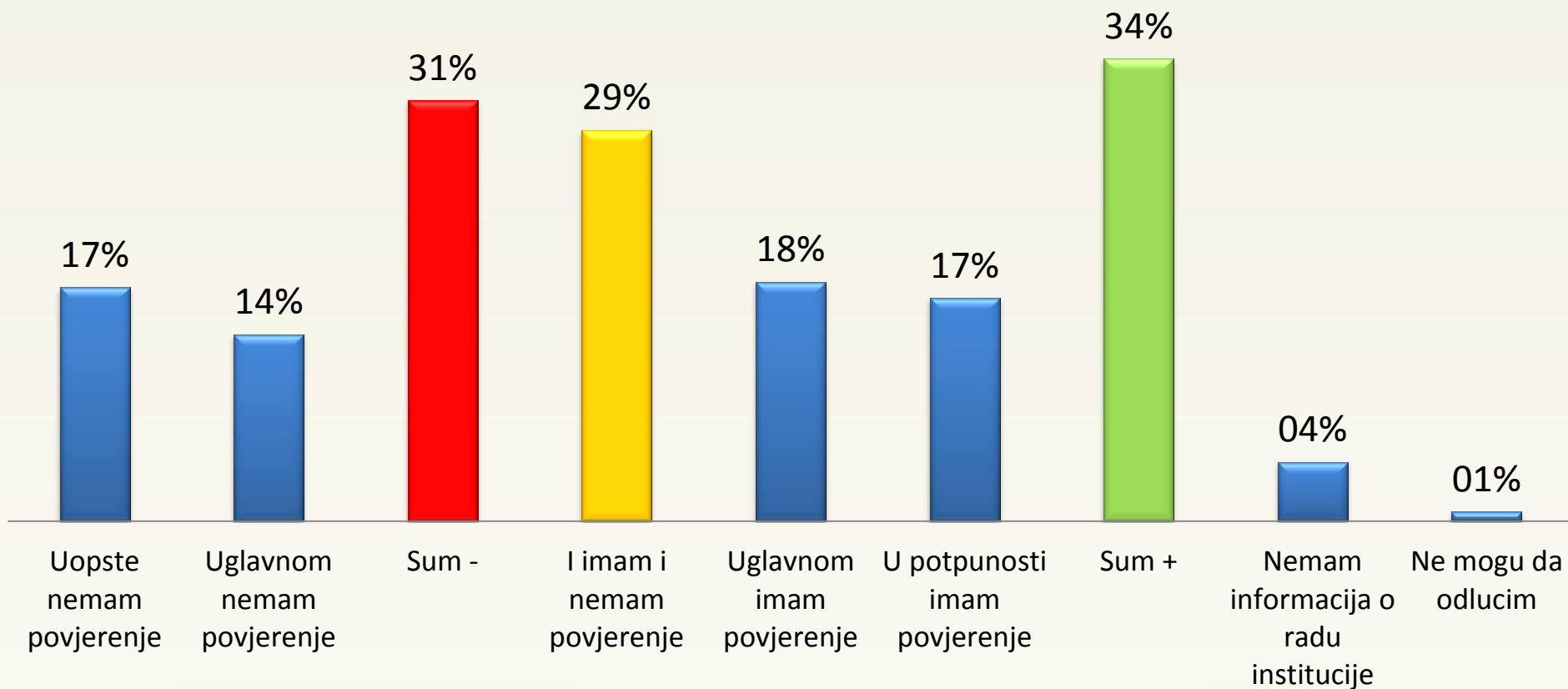
REZULTATI

Specijalno tužilaštvo

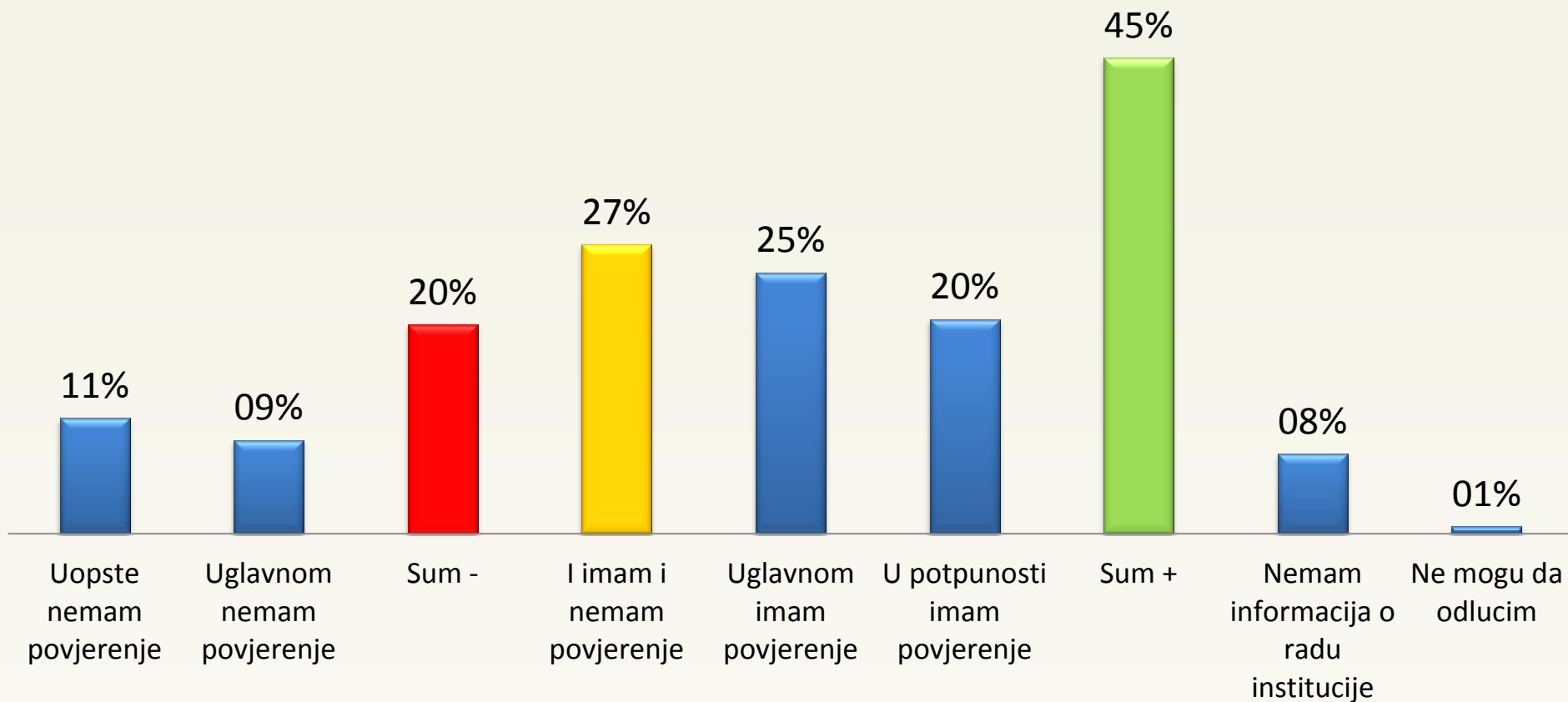
REZULTATI

Advokati

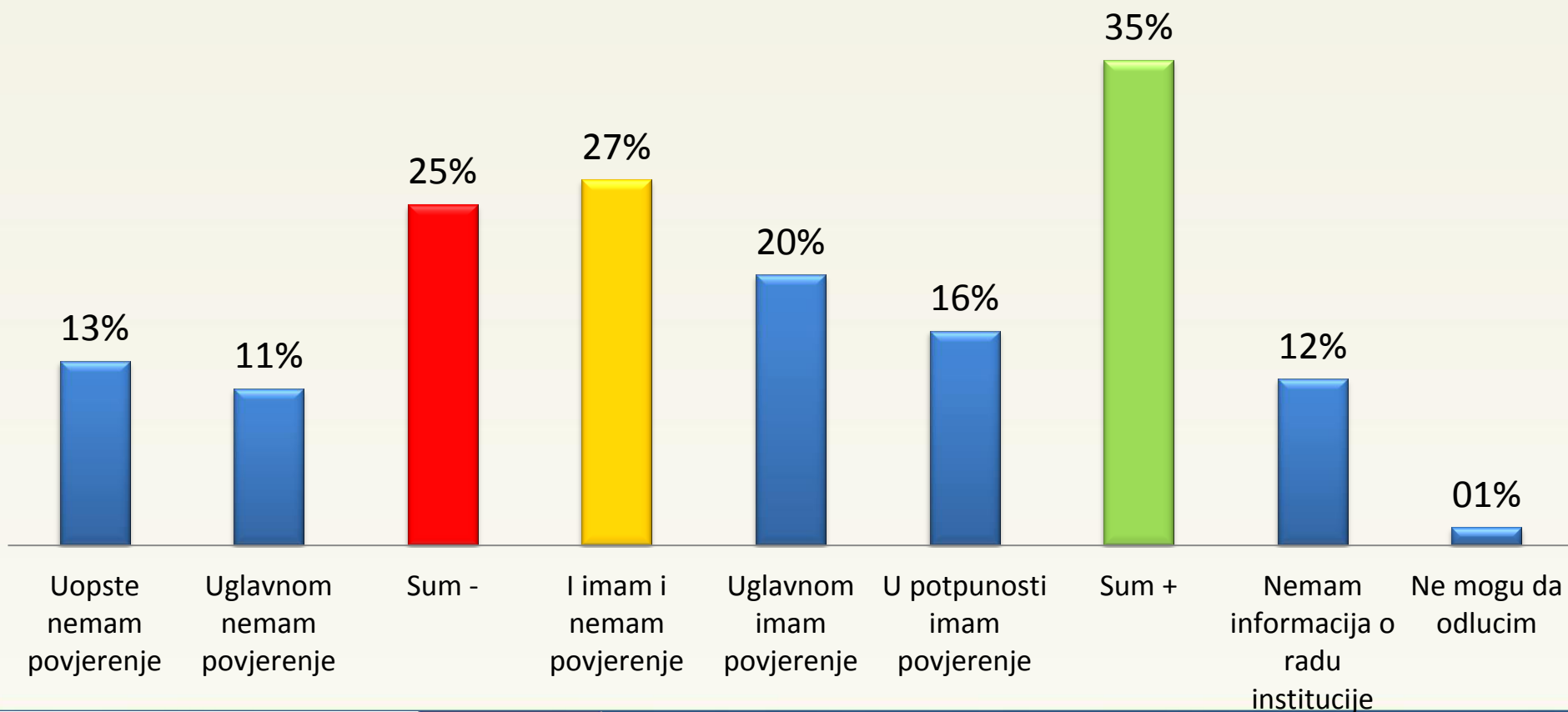
REZULTATI

Notari

REZULTATI

Javni izvršitelji

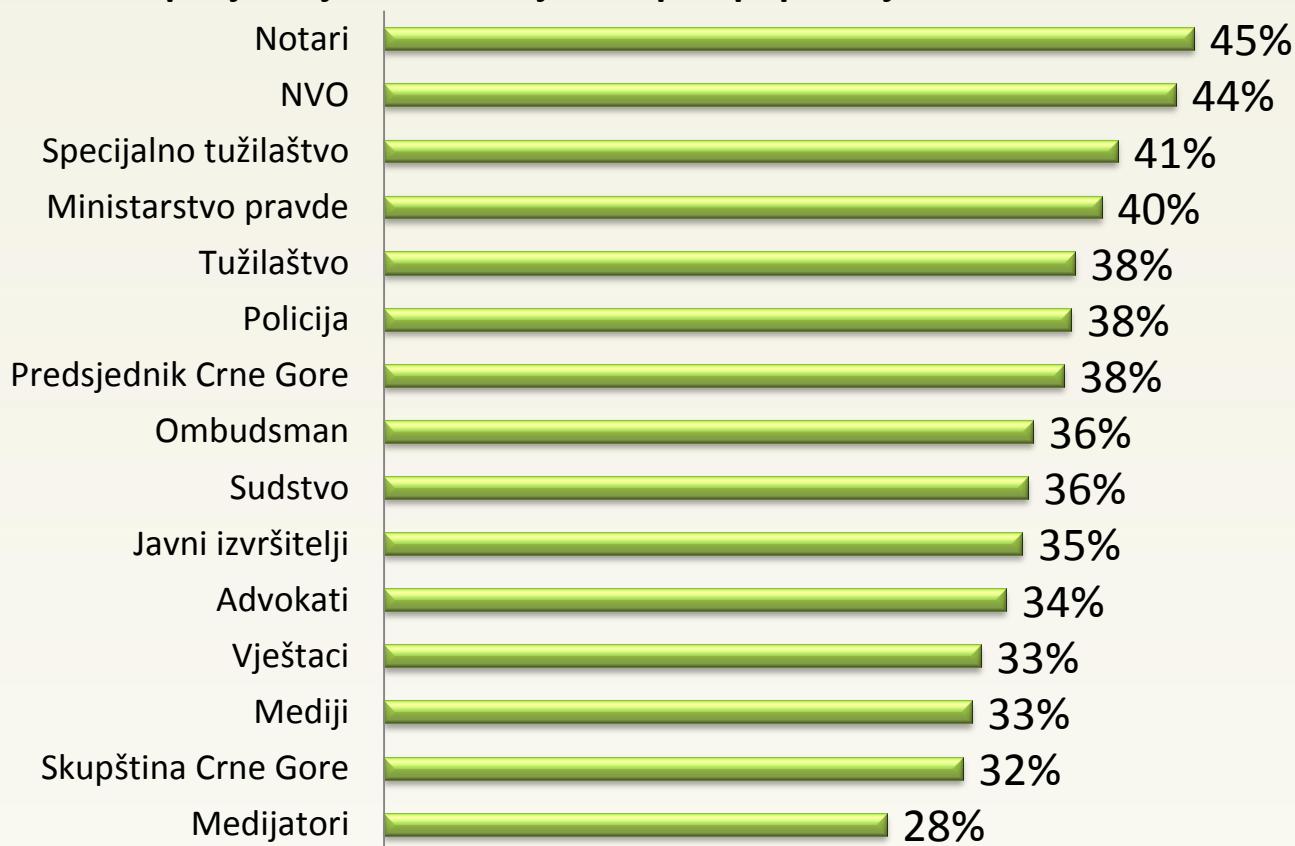

REZULTATI

N0	Institucije	N	Srednja ocjena	Std. Deviation
1	Notari	934	3,37	1,258
2	Predsjednik Crne Gore	979	3,36	1,499
3	Nevladine organizacije	958	3,32	1,264
4	Specijalno tužilaštvo	952	3,23	1,289
5	Ombudsman	872	3,20	1,270
6	Javni izvršitelji	882	3,15	1,295
7	Vještaci	915	3,13	1,255
8	Tužilaštvo	988	3,13	1,269
9	Policija	973	3,10	1,340
10	Medijatori/Posrednici	831	3,10	1,225
11	Ministarstvo pravde	981	3,07	1,367
12	Advokati	966	3,02	1,331
13	Sudstvo	983	3,02	1,322
14	Mediji	991	3,02	1,221
15	Skupština Crne Gore	980	2,85	1,371

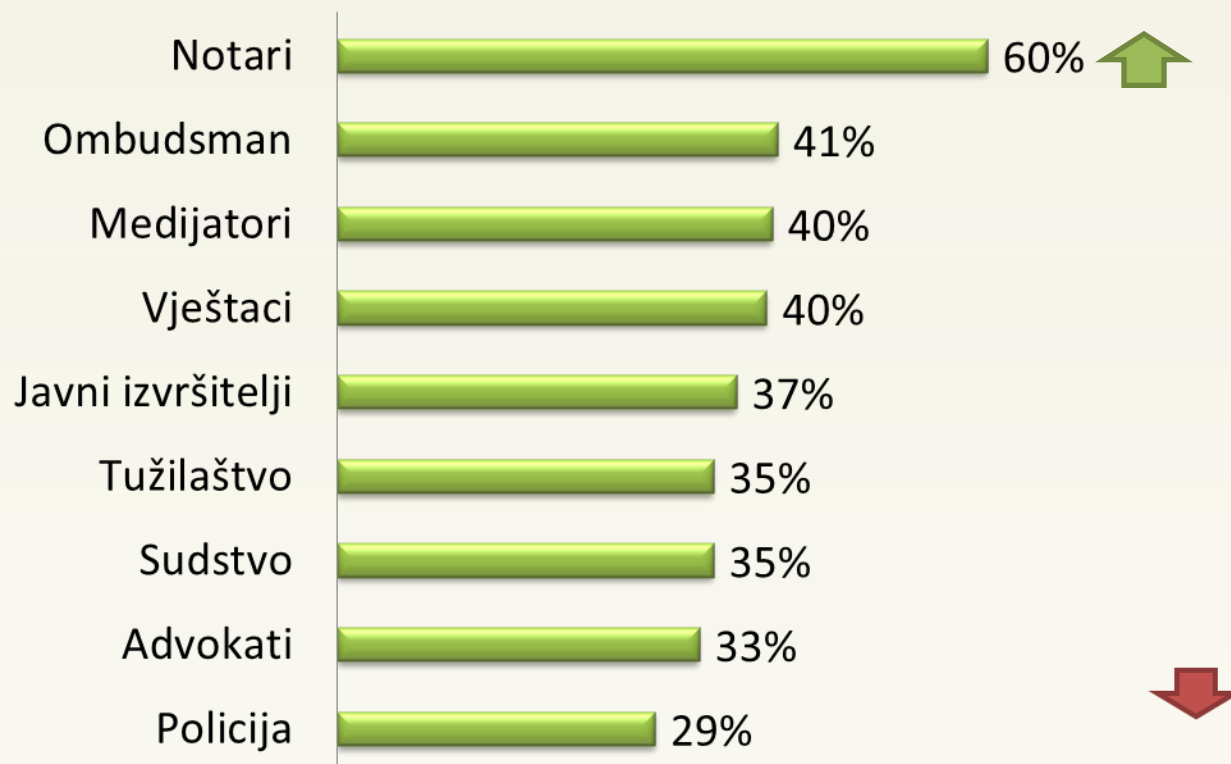
REZULTATI

Ima povjerenja u institucije, ukupna populacija

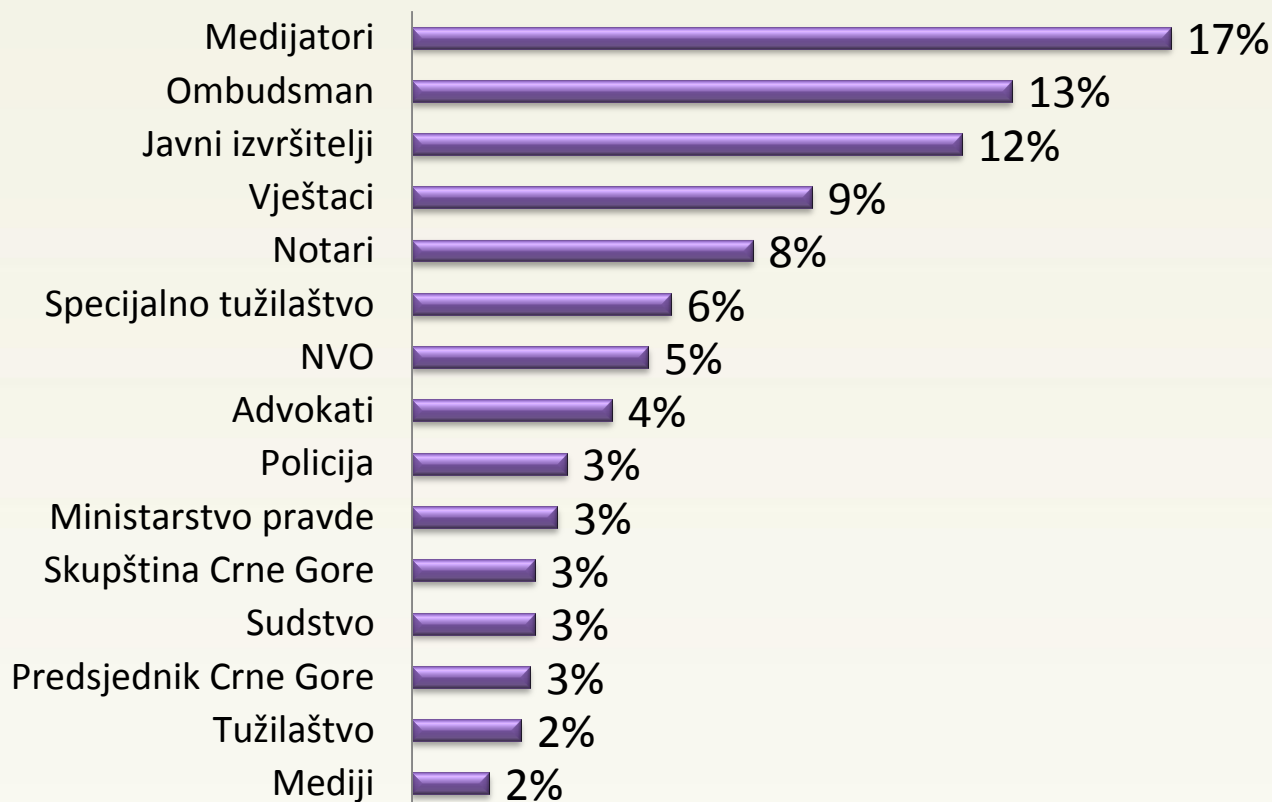
REZULTATI

Ima povjerenja u institucije, populacija onih koji imaju kontakt

REZULTATI

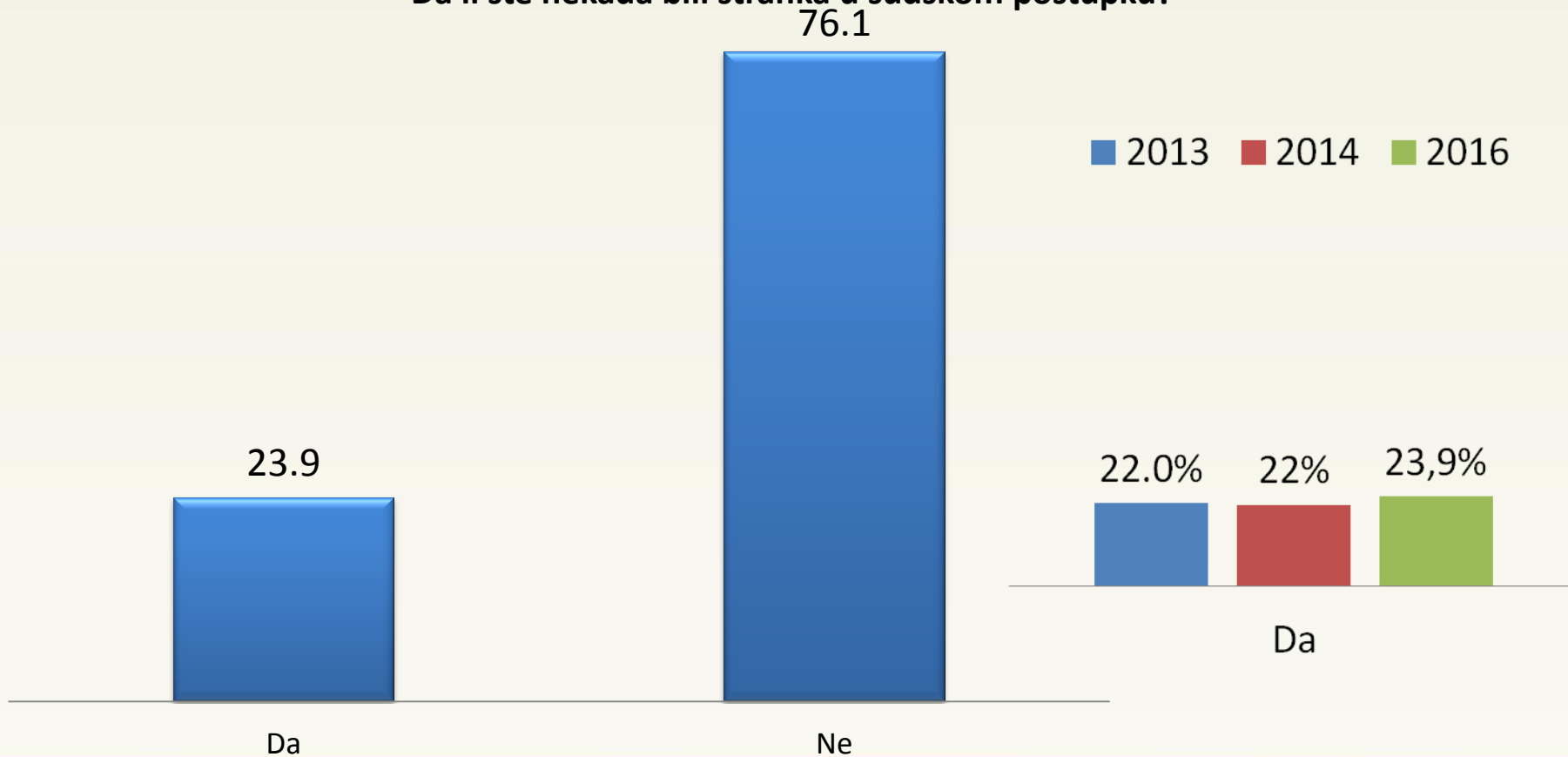
Nema informacije o radu institucije, ukupna populacija

ISKUSTVO I STAV O SUDSKIM POSTUPCIMA

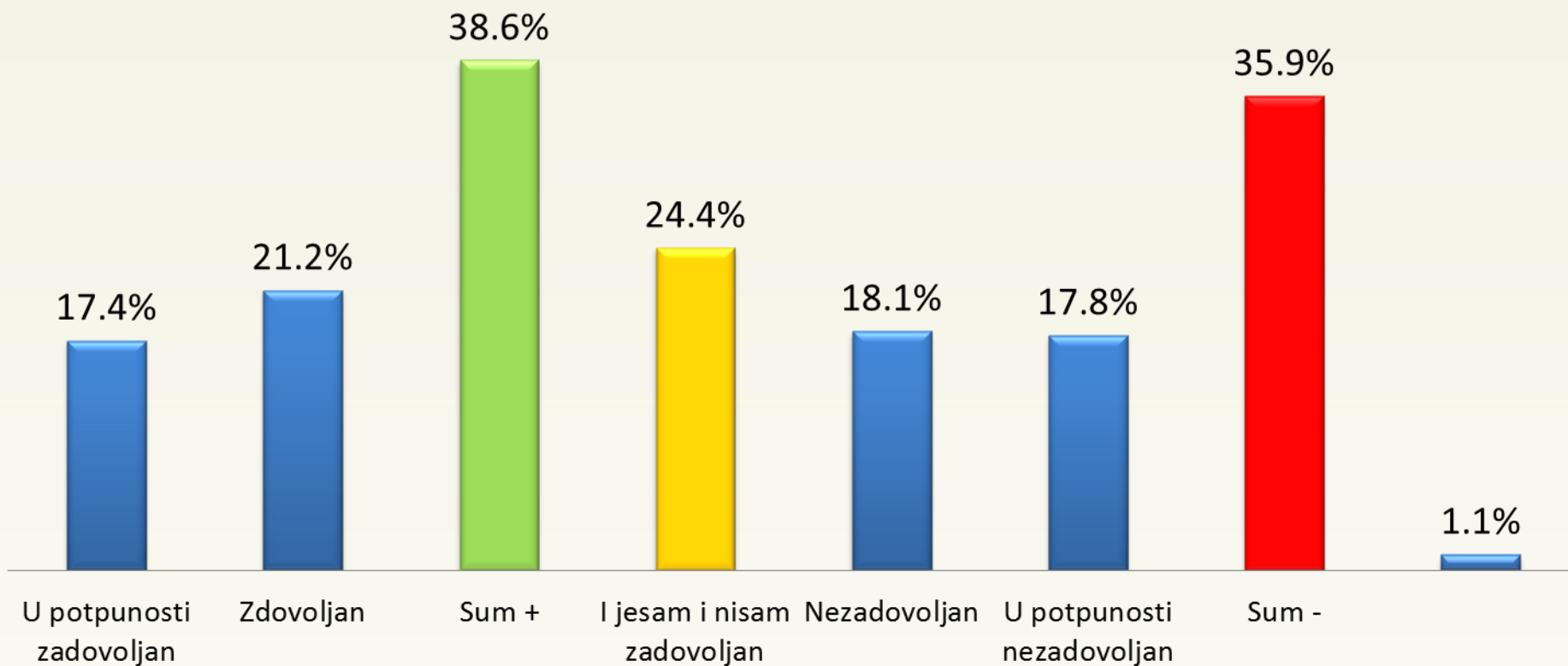
REZULTATI

Da li ste nekada bili stranka u sudskom postupku?

REZULTATI

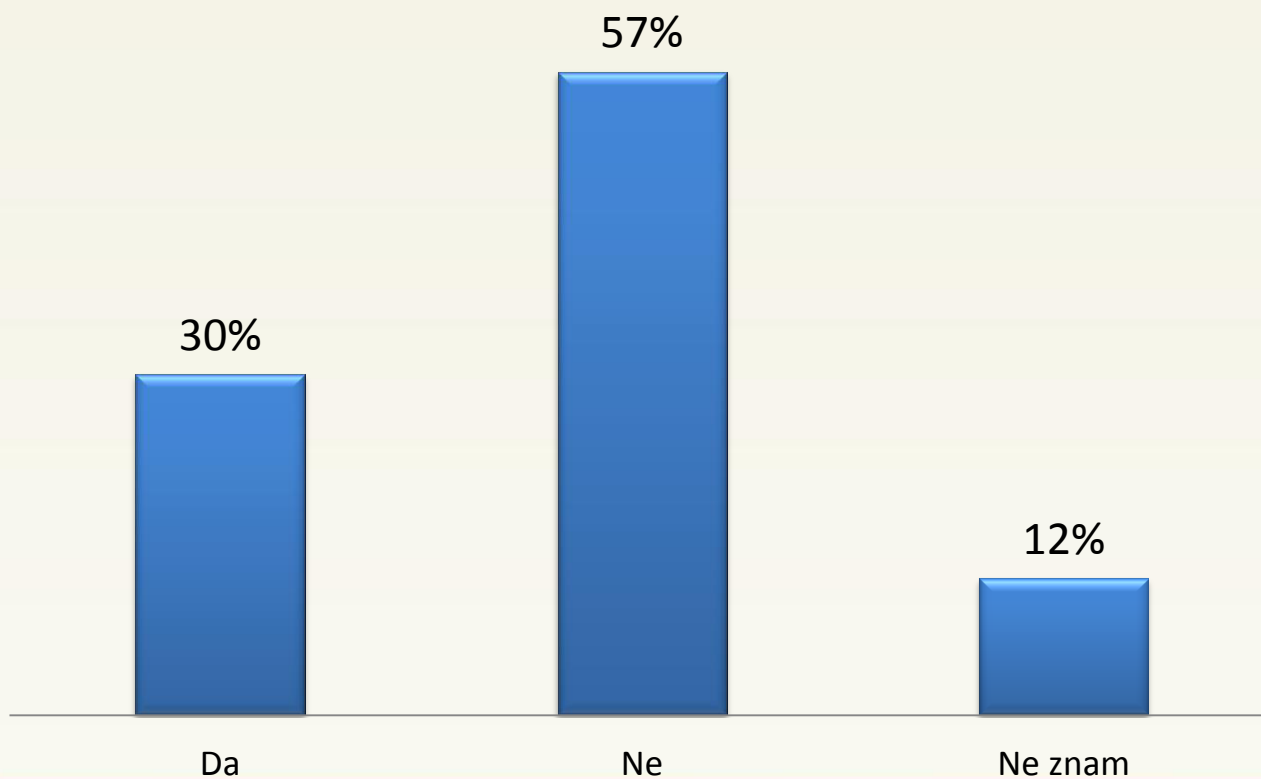
U kojoj mjeri ste zadovoljni radom suda, u tom postupku?

STAVOVI O SUDSTVU

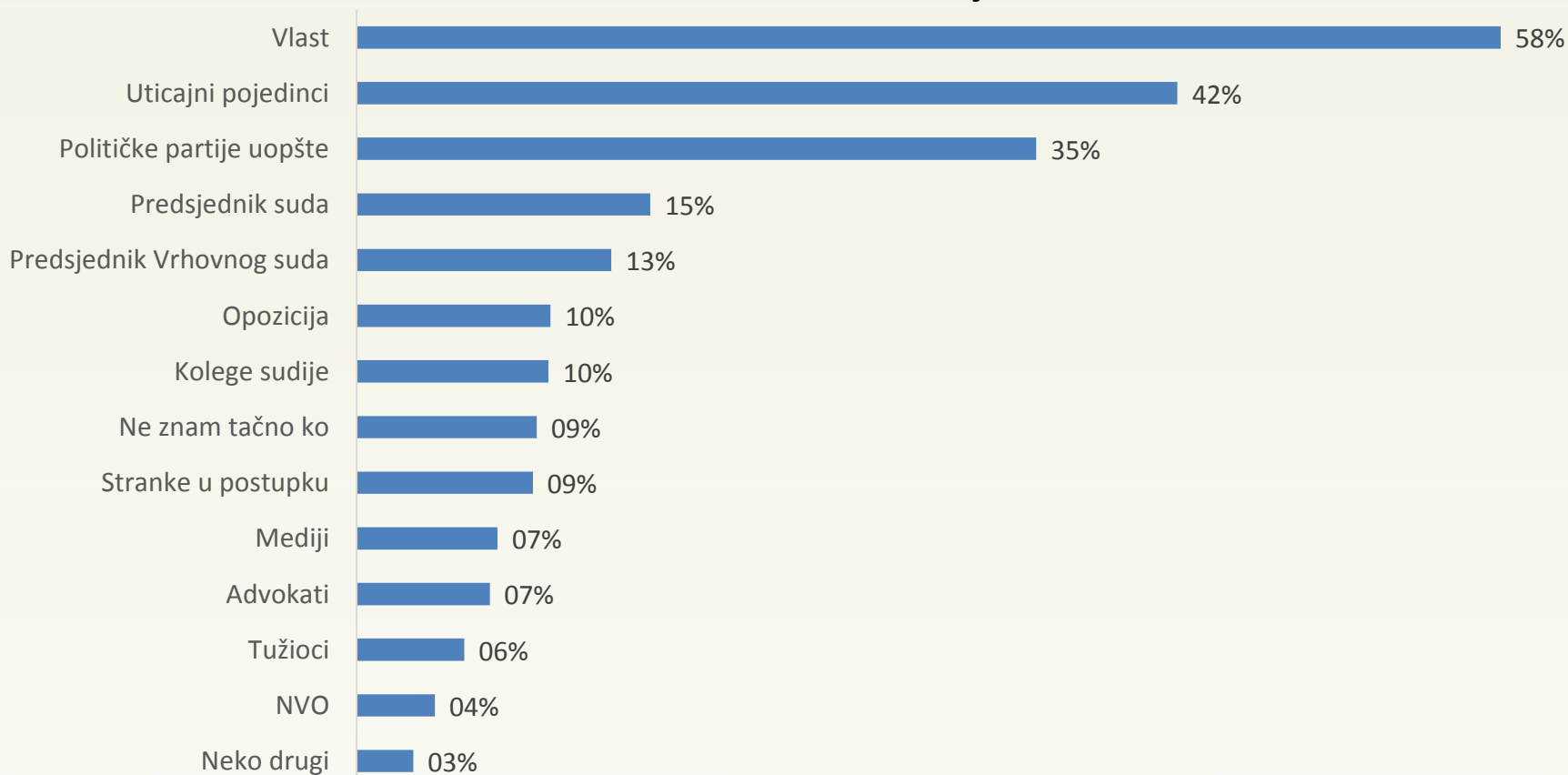
REZULTATI

Da li, po Vama, sudije u Crnoj Gori donese odluke nezavisno od bilo čijeg uticaja?

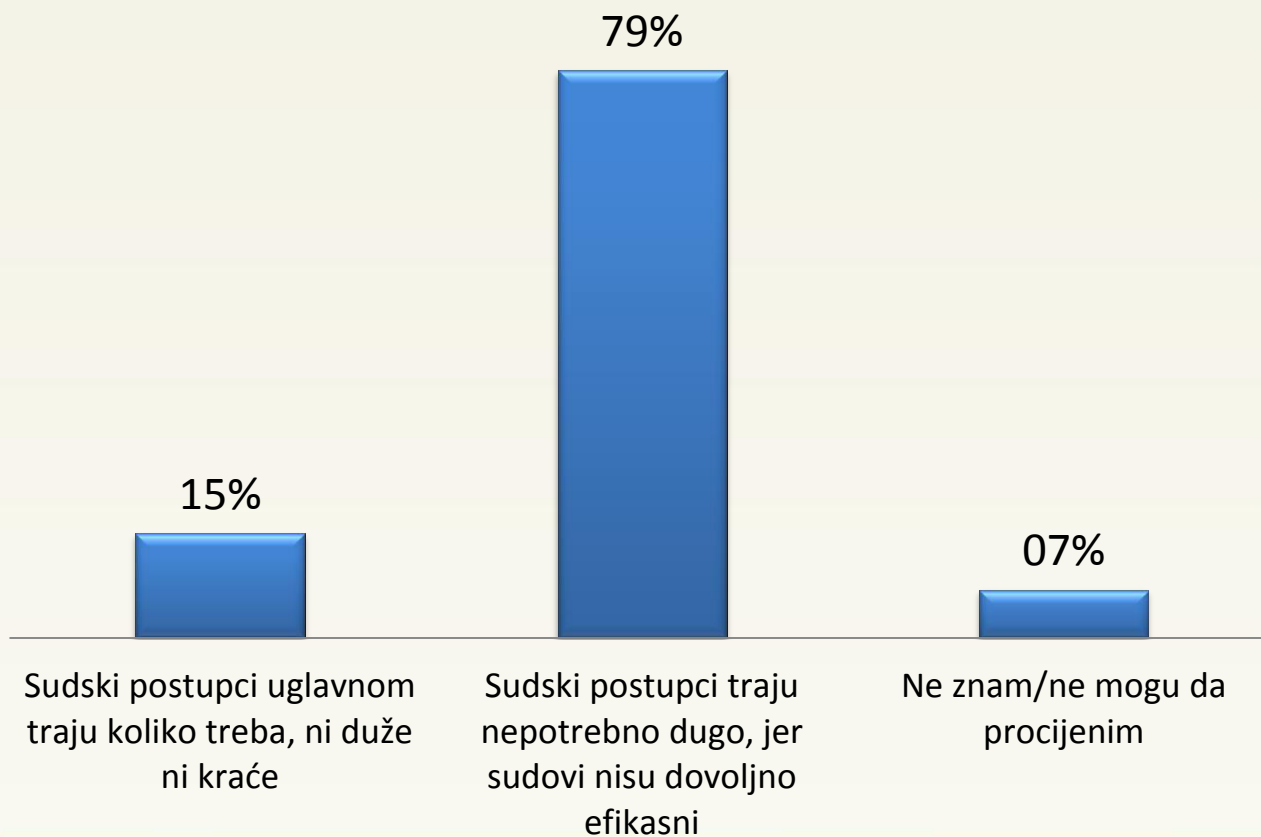
REZULTATI

Ko utiče na rad sudija?

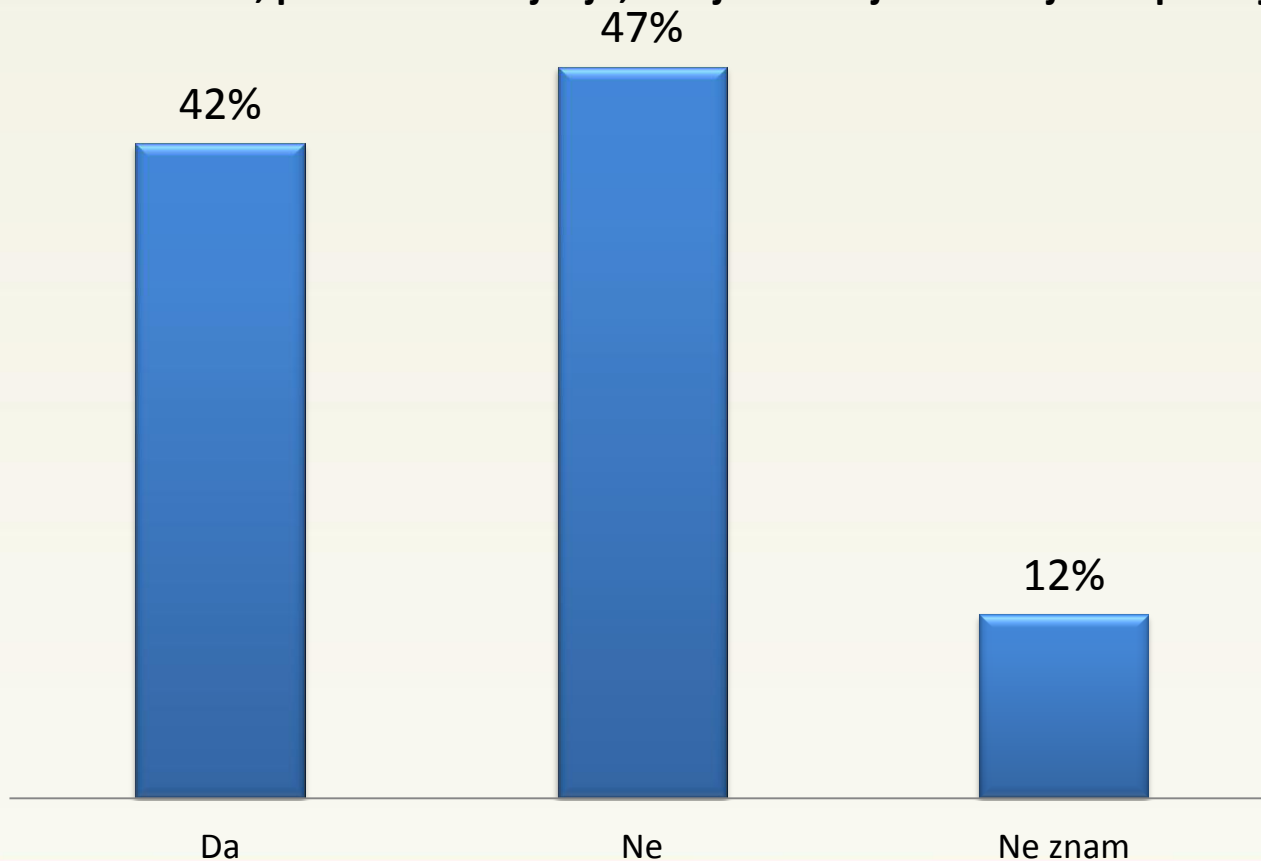
REZULTATI

Koji stav je najbliži Vašem stavu?

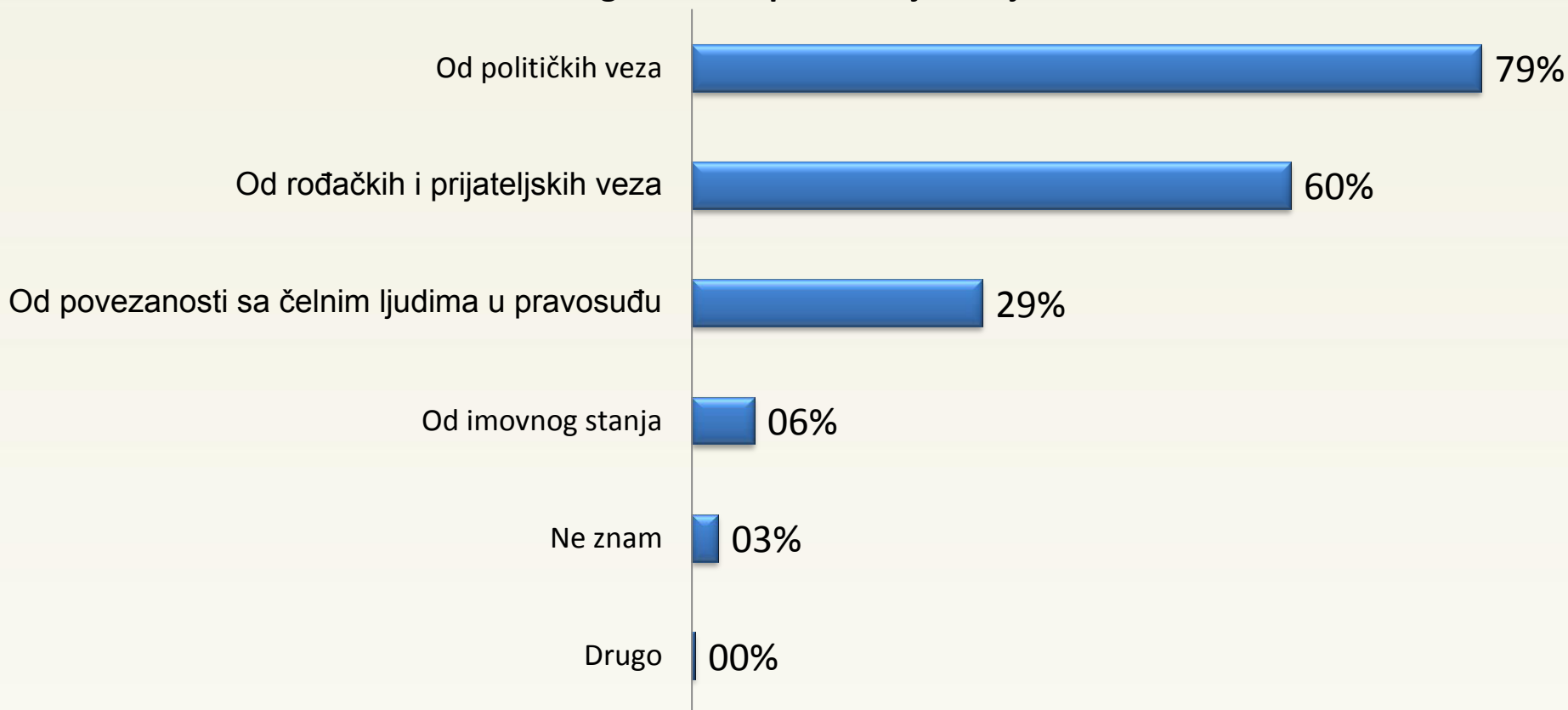
REZULTATI

Da li se, po Vašem mišljenju, sudije u Crnoj Gori biraju i napreduju na osnovu stručnosti?

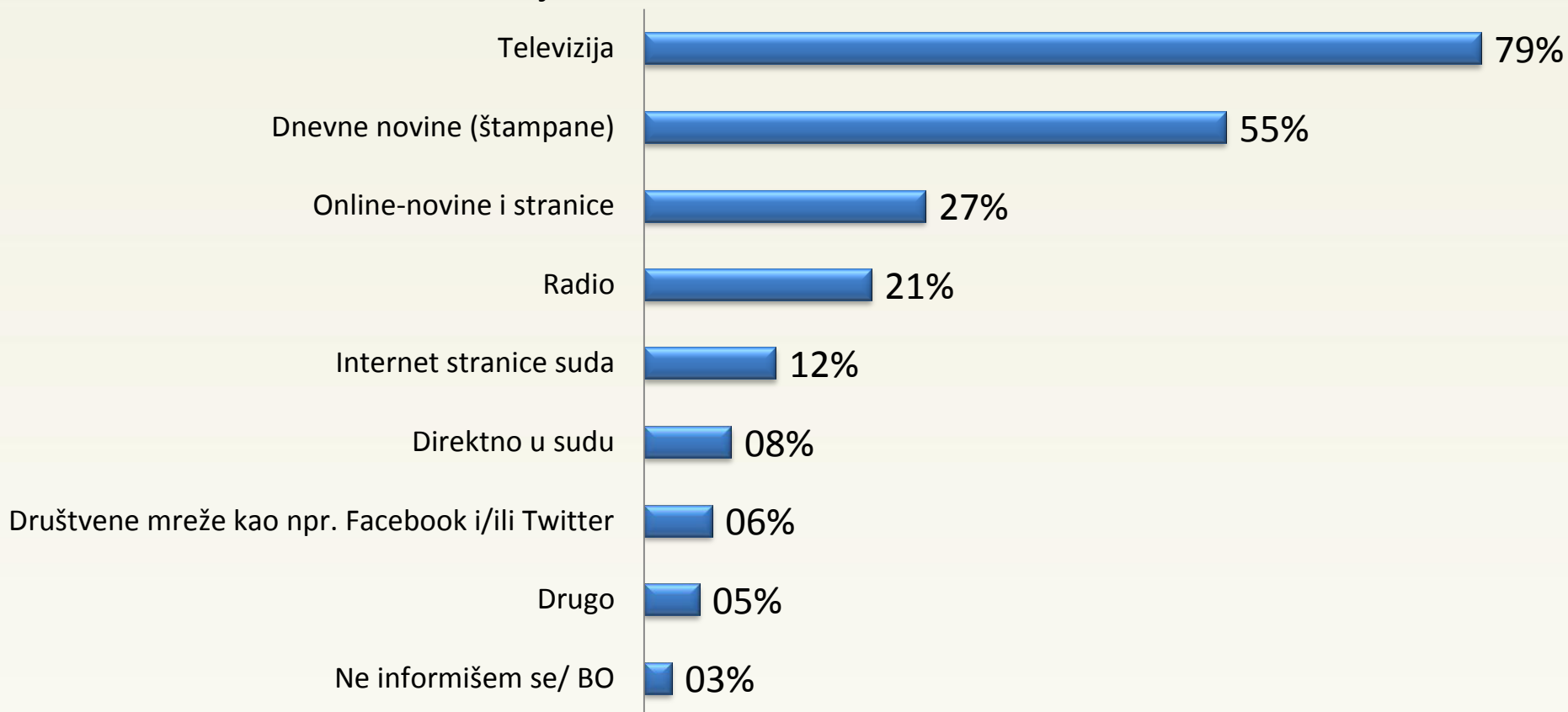
REZULTATI

Od čega zavisi napredovanje sudija?

REZULTATI

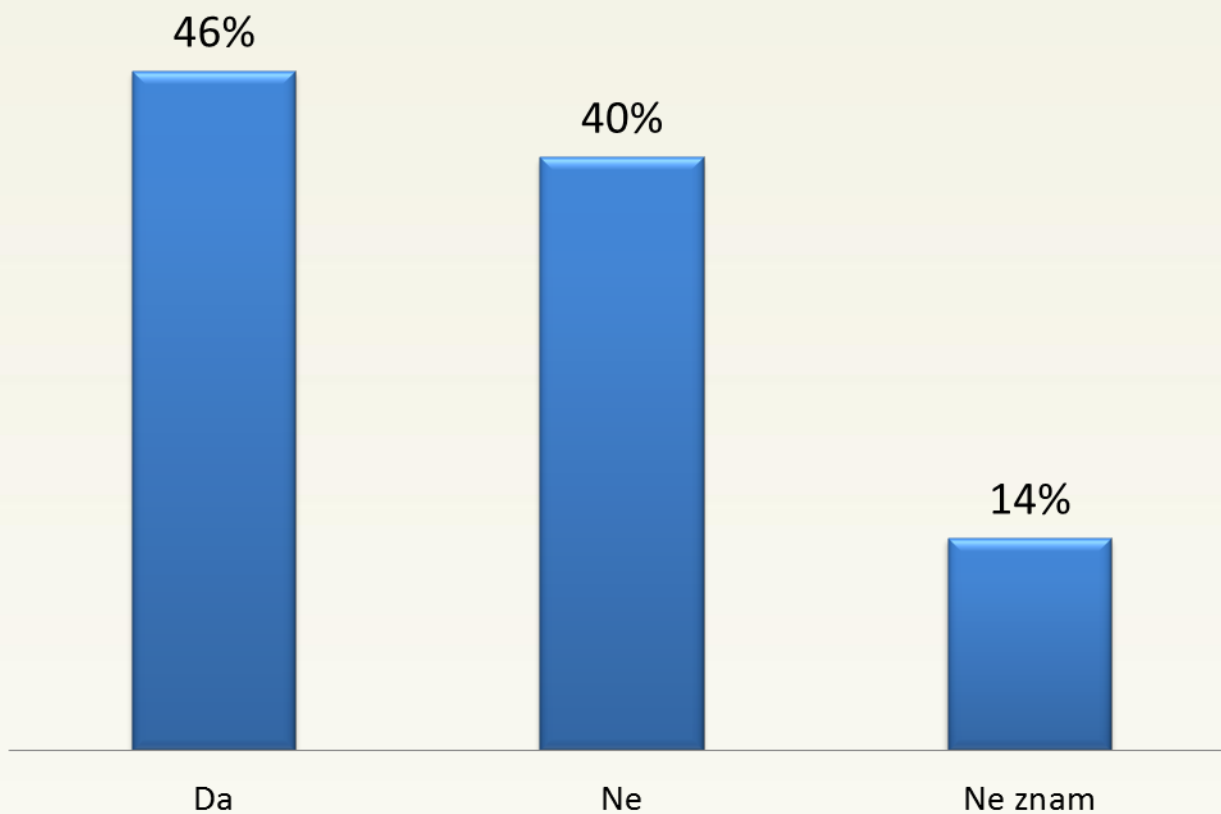
Na koji način se informišete o radu sudova?

STAVOVI O TUŽILAŠTVU

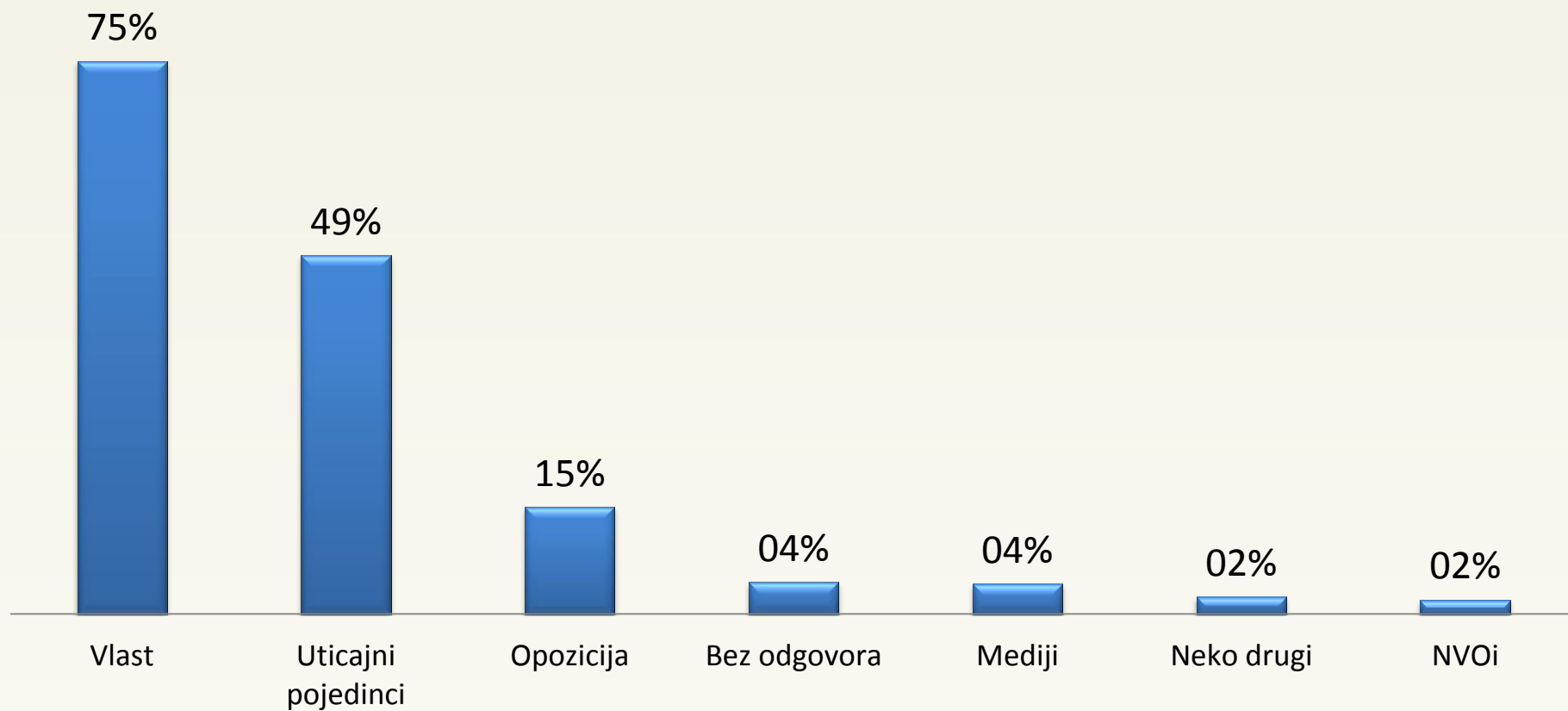
REZULTATI

Da li po Vama, tužilaštvo u Crnoj Gori nezavisno odlučuje o tome koga će krivično goniti?

REZULTATI

Ko utiče na odluke tužilaštva?

REZULTATI

Koj stav je najbliži Vašem stavu...

17%

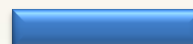
Tužilaštvo je efikasno, u
realnom roku i na adekvatan
način obavlja svoje zadatke

68%

Tužilaštvu treba previše
vremena da pokrene postupak

04%

Tužilaštvo previše brzo
pokreće postupke

10%

Ne znam

REZULTATI

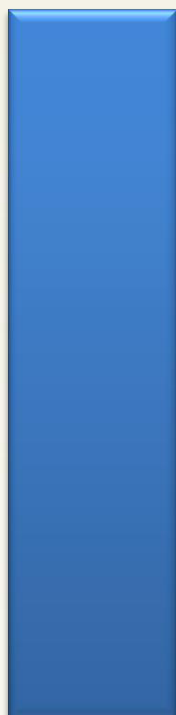
Da li se, po Vašem mišljenju, tužioci u Crnoj Gori biraju i napreduju na osnovu stručnosti?

42%

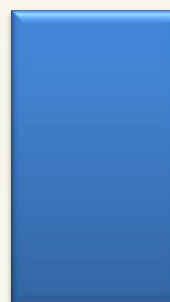
Da

41%

Ne

17%

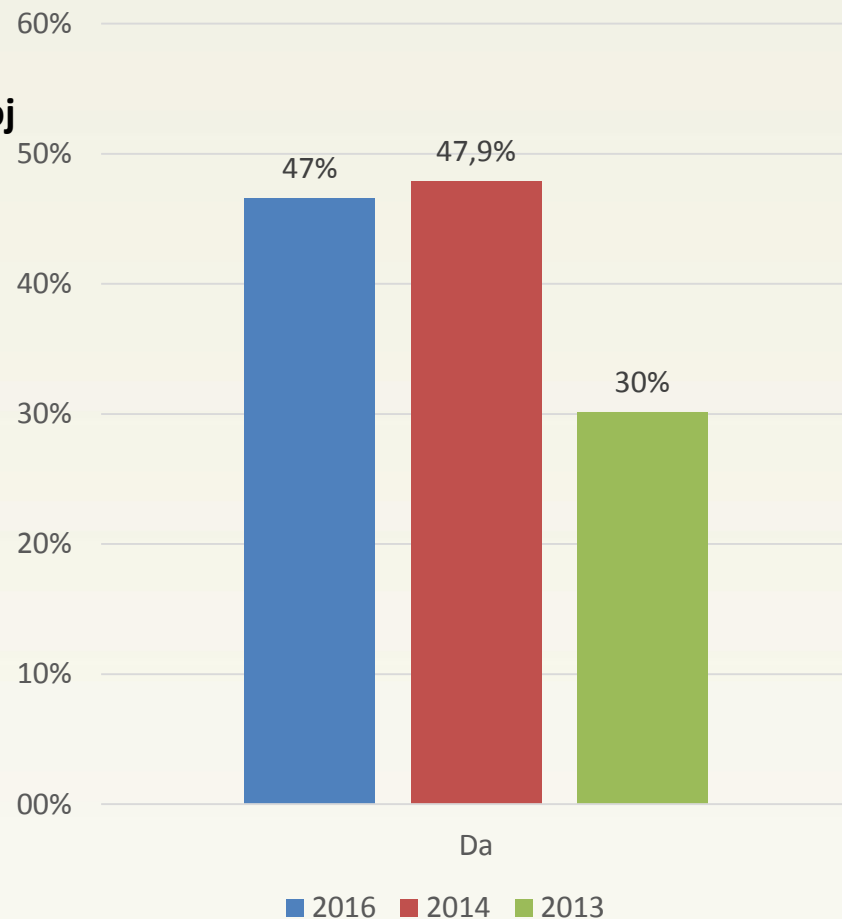
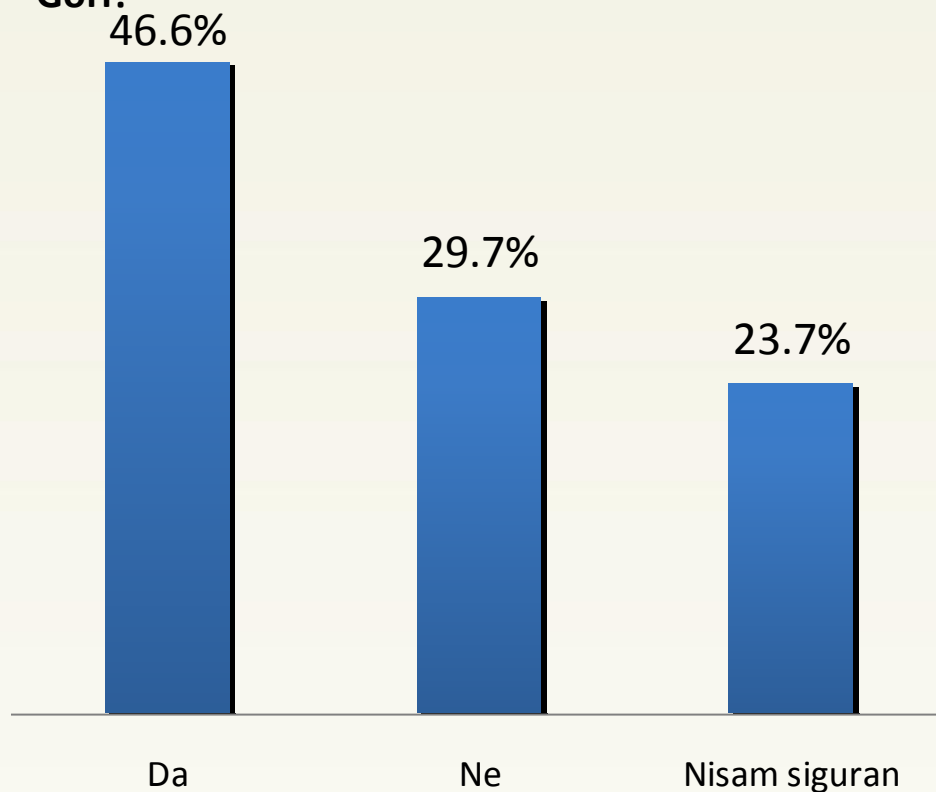

Ne znam

BESPLATNA PRAVNA POMOĆ

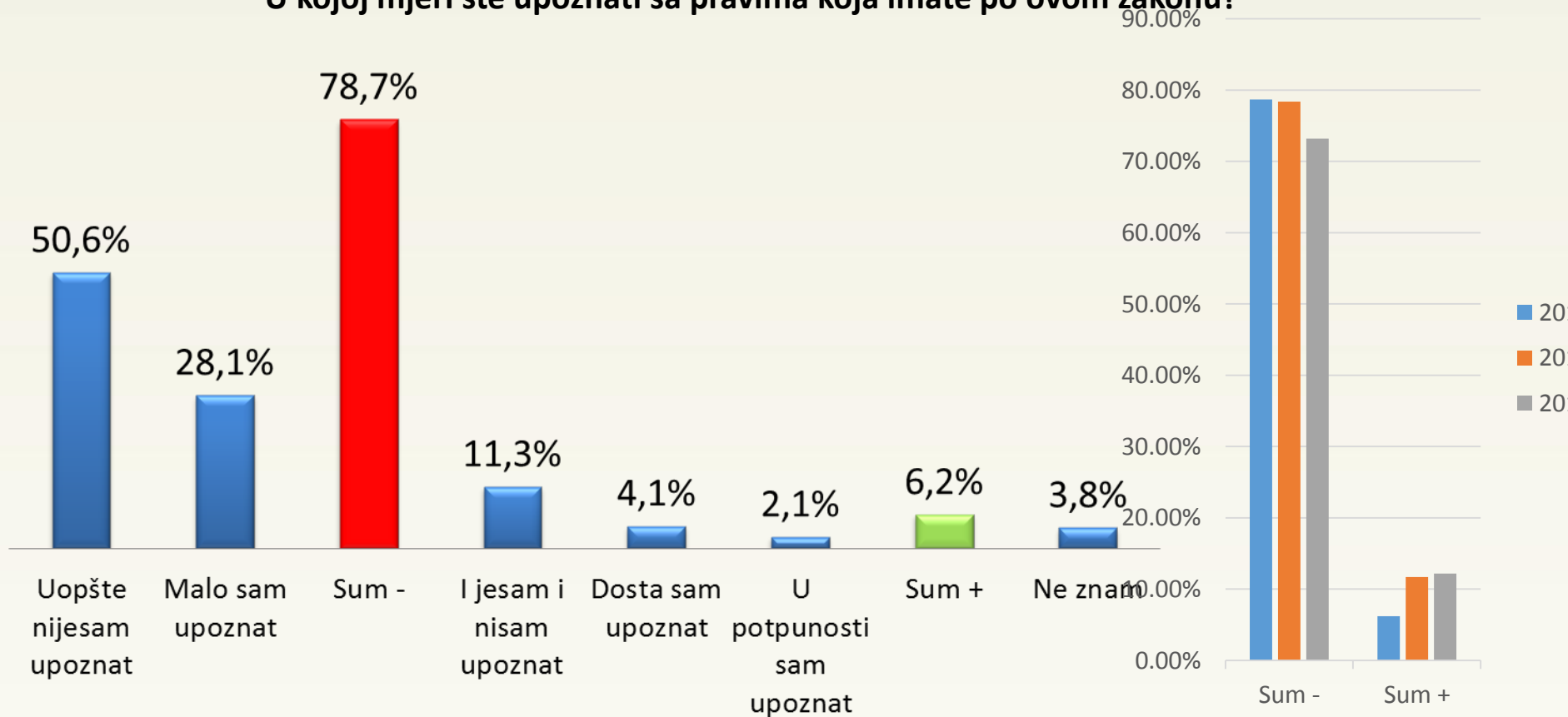
REZULTATI

Da li postoji Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći u Crnoj Gori?

REZULTATI

U kojoj mjeri ste upoznati sa pravima koja imate po ovom zakonu?

Hvala na pažnji